

KS. JAN NOWAKOWSKI

D o m o s ł a w i c e
MATKA BOŻA Z DZIECIĄTKIEM

Domosławice to wioska należąca do woj. tarnowskiego, położona jest nad dawnym korytem Dunajca, przy trasie Tarnów-Wojnicz-Nowy Sącz, w odległości 2 km od ruin historycznego zamku na Melsztynie. Historia znajdującego się tu sanktuarium rozpoczyna się w 1645 r., kiedy to ówczesny właściciel dóbr domosławskich, Zygmunt Tarło, wzniósł dla wygody dworu drewnianą kaplicę, a bp Tomasz Oborski w niedługim czasie dokonał jej konsekracji pod wezwaniem Nawiedzenia Matki Bożej¹. Przez 150 lat do chwili wzniesienia na jej miejscu ubożego architektonicznie, jednonawowego mурowanego kościoła była ona ośrodkiem żywo rosnącego kultu maryjnego.

Nie posiadamy żadnych pewnych danych co do początku obrazu. Prawdopodobnie umieścił go w kaplicy jej fundator. Skąd go sprowadził nie wiadomo. Może otrzymał go w darze od swojego brata Andrzeja Tarły, kanonika krakowskiego, który dla kościoła na Melsztynie sprawił drogocenną figurę Matki Bożej². Inna możliwość, że jest to jeden z obrazów Matki Bożej Moskiewskiej, o którym wspomina inwentarz kościoła parafialnego na Melsztynie z roku 1618. Owe obrazy przywiozła ze sobą matka wspomnianego fundatora kaplicy, Barbara Zborowska, która w 1606 r. była w Moskwie³.

Dawna tradycja ludowa podaje, że obraz ten ukazał się w cudowny sposób na krzaku róży, gdzie później wzniesiono kaplicę. Treść tego cudownego objawienia zawierał stary i spróchniały, obecnie już nie istniejący obraz, umieszczony w szpitalu dla ubogich w Domosławicach z lat 1876—1899. Z tych zdawkowych informacji i przypuszczeń wnosić możemy tylko jedno, że obraz umieszczony był w kaplicy tuż po jej wybudowaniu⁴.

Obraz namalowany na trzech lipowych, dobrze spojonych ze sobą deskach,

¹ Archiwum Kurii Metropolitalnej w Krakowie, Acta Visitationis, Con. 49(1773), s. 234.

² M. Smoleński ks., *Melsztyn. O zamku i jego panach, o kościele, plebanach, z dodatkiem o Domosławicach*, Kraków 1888, s. 165.

³ Tamże.

⁴ J. Nowakowski ks., *Dzieje obrazu MB Domosławskiej na tle historii kościoła parafialnego*, Krościenko 1974, s. 48, (praca mgr na PIT w Krakowie) mszps.

przedstawia na czarnym tle Najświętszą Pannę z Dzieciątkiem, które trzyma na lewej ręce. Matka Boża w czerwonej sukni, okryta płaszczem ciemno-niebieskim z białą chusteczką na głowie, prawą rękę ma złożoną na piersiach. Na prawym ramieniu widoczna jest gwiazda. Dziecię Jezus ubrane jest w czerwonej sukni z zieloną przepaską, prawą ręką błogosławi, lewa zaś spoczywa na ręce Matki Bożej. Na nóżkach Dziecięcia przymocowane są paskami trzewiki.

Pierwsza urzędowa wzmianka o kulcie pochodzi z roku 1736⁵. Bp Michał Kunicki, sufragan krakowski, w sprawozdaniu powizytacyjnym stwierdza, że obraz uważany jest za łaskawy, okrywają go płócienne suknie, na skroniach Matki Bożej błyszczą srebrne korony, a liczne wota świadczą o doznanych łaskach⁶. Następną wizytacja w roku 1748 potwierdza ten stan i dodaje, że obraz posiada już srebrną, wykładaną drogimi kamieniami sukienkę oraz, że przybywają nowe wota. Tragiczny los spotkał sanktuarium w latach 1773—1785 (dokładna data nie jest znana), kiedy to ręka świętokradcy ogołociła obraz ze wszystkich kosztowności⁷. Złodzieje dostali się w nocy do kaplicy, zabrali puszkę z tabernakulum rozsypując komunikanty, z obrazu zaś zdarto sukienkę srebrną, korony, wszystkie wota, perły, diamenty. Nadto, z zakrystii wykradli monstrancję, kielichy i niektóre szaty liturgiczne.

Bogaty, o cennej wartości wystrój obrazu już nigdy nie odzyskał swego dawnego splendoru. Wierni postarali się o nową, ale tylko brązową sukienkę, która w późniejszych latach była kilkakrotnie odnawiana, aż wreszcie w 1970 roku została zdjęta i złożona w gablocie z wotami⁸. Obecnie obraz czeka na fachową konserwację.

Osobliwością kultu MB w Domosławicach jest od dawnych czasów udział matek z małymi dziećmi, a często z niemowlętami. Świadczą o tym dokumenty historyczne i charakterystyka nadzwyczajnych łask, których większość dotyczy dzieci. Stąd używane określenie: „Opiekunka dzieci”. Wzruszający jest widok, kiedy matki z dziećmi na rękach obchodzą na kolanach ołtarz z łaskawym obrazem i ze łzami w oczach ofiarują Bogu swoje troski i kłopoty. Zorganizowane pielgrzymki z sąsiednich i odległych parafii stanowiły w przeszłości jedną z form kultu. Dla przykładu dwie wioski z parafii Porąbka Uszewska: Łoniowy i Doły, odległe o 10 km, urządzały co roku przez prawie 50 lat pielgrzymkę dziękczynną za ocalenie od zarazy w 1873 roku⁹. Inną formą kultu jest odpust na uroczystość Nawiedzenia NMP 2 lipca. Tradycyjnie przybywają tu liczne rzesze wiernych z sąsiednich i okolicznych parafii. Wspomnieć należy także o sobotnich nowennach, które w ostatnich latach przeżywają swój renesans, gromadząc licznie miejscowych parafian.

Bp Franciszek Lisowski, mocą dekretu z dnia 8 sierpnia 1935 r., powołał specjalną komisję koronacyjną, w skład której weszli księża: St. Bulanda, T. Włoch, Fr. Mróz i J. Bochenek¹⁰. Komisja nie osiągnęła swego celu z powodu takich przeszkód, jak zły stan kościoła, nagła śmierć proboszcza domo-

⁵ AKMK, AV, Con. 23(1730), s. 684: ...in qua altaris: 1-num Maius, cuis Imago principalis Beatissimae ut fertur gratiosae consaeratum...

⁶ Tamże, s. 809: ...Sukienka na obrazie Nay. Panny materyalna, centki niey ma-linkie srebrne pozłociste. Koron srebrnych, pstro pozłocistych dwie (perłami, dya-mentami y innymi kleynotami sadzonych dwie).

⁷ Wł. Szoldrski o., *Kościół i łaskawy obraz NMP w Domosławicach*, Włocławek 1926, s. 5.

⁸ Tamże.

⁹ Archiwum Kurii Diecezjalnej Tarnów, teka: Koronacja obrazu NMP w Domosławicach; K. Kozak ks., *Krótką historia o obrazie Najśw. Marii Panny w Domosławicach*, rkps.

¹⁰ AKDT, Teka: Koronacja...

sławickiego, ks. Kazimierza Kozaka i wybuch II wojny światowej. O szybkiej koronacji myślano poważnie. Świadczą o tym nawet pieśni ułożone i skomponowane przez dwóch kapłanów diecezji tarnowskiej. Znany kompozytor tarnowski ks. Franciszek Walczyński skomponował ku czci Matki Bożej Domoślawskiej sześć pieśni, m. in. na odsłonięcie i zasłonięcie obrazu, a także na sam dzień koronacji. Inny kompozytor, O. Franciszek Karczewski CSsR, napisał trzy pieśni¹¹.

Zasadnicza przeszkoda w koronacji, jaką był godny pożalowania stan kościoła, została usunięta w latach 70-tych, kiedy kościół całkowicie odnowiono.

¹¹ J. Nowakowski ks., *Matka Boża „Opiekunka Dzieci” w sanktuarium Domoślawskim*, Cur. 127(1977), s. 38.